

Natur og miljø
Skovløkken 4, Tejn 3770 Allinge

Bornholms Regionskommune
Center for Miljø, Plan og Kultur
Att. Rocio de la Aurora Jensen
Rocio.Jensen@brk.dk

Bornholms Regionskommune
Center for Miljø, Plan og Kultur
Natur og miljø
+45 56 92 22 08
nmf@brk.dk
www.brk.dk
CVR: 26 69 63 48

12. juni 2024

J. nr. 24/789

Tilladelse til etablering af en fiskebro på matr. 49Ø, Klemensker ved Årsballemosen, jf. vandløbslovens § 47

Bornholms Regionskommune meddeler hermed tilladelse, jf. vandløbslovens § 47, til at etablere en fiskebro ved Årsballemosen på matr. 49Ø, Klemensker. Årsballemosen er en privat sø, jf. vandløbslovens § 8. Broen udgør en del af projektet 'Fuglemosen'.

Godkendelsen meddeles med hjemmel i vandløbslovens¹ § 47 samt § 9, kapitel 4, i bekendtgørelse om vandløbsregulering og –restaurering m.v.²

Vilkår

Tilladelsen meddeles på følgende vilkår:

- Tiltag udføres som beskrevet i ansøgning og herunder.
- Søbunden må ikke påvirkes ud over de steder, hvor det er nødvendigt af hensyn til rørenes placering.
- Der må ikke foretages terrænændring i bredzonen i forbindelse med etableringen af broen.
- Arbejdet skal tilrettelægges, så søen og søbredden ikke påvirkes unødvendigt i forbindelse med arbejdet.
- Der må ikke, uden skriftlig tilladelse fra Bornholms Regionskommune, foretages udvidelse eller væsentlige ændringer af broen.
- Broen skal vedligeholdes forsvarligt. I modsat fald bortfalder tilladelsen, og broen skal fjernes.
- Eventuelle produkter brugt til vedligeholdelse af broen må ikke medføre forurening af vandmiljøet.
- Der må ikke etableres fugleskræmmende foranstaltninger, borde/bænke, flagstænger, parasoller, rækværk eller andet på broen.
- Broen skal være offentligt tilgængelig.
- Projektet skal færdigmeldes til vandløbsmyndigheden senest 7 dage efter arbejdet er udført, der herefter vil syne arbejdet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år efter, at den er meddelt. Tilladelsen må ikke benyttes, før de 4 ugers klagefrist er udløbet, se klagevejledningen sidst i afgørelsen.

Projektområdet

Projektet foregår på matr. 49Ø, Klemensker. Matriklen ligger sydøst for Årsballe by. Projektområdet er anført med en rød prik på følgende kort:

¹ LBK nr. 1217 af 25/11/2019.

² BEK nr. 834 af 27/06/2016.

Figur 1: Matrikelkort, der viser projektområdet med en rød prik og afgrænsningen af søen med blå skraveringer (Kortinfo).

Ansøgningen

Bornholms Regionskommune, Center for Miljø, Plan og Kultur, v. Rocio Jensen, har den 4. januar 2024, ansøgt om tilladelse jf. vandløbslovens § 47, til etablering af en bro i Årsballemosen på matr. 49Ø, Klemensker. Broen udgør en del af projektet 'Fuglemosen' og etableres i sammenhæng med en platform.

Baggrund fra ansøgningen

Ansøger giver i ansøgningen følgende baggrund for det ansøgte:

Pavillonen udgør en del af projektet "Vi mødes i det grønne" i Firkløverklyngen. Firkløverklyngen er et samarbejde mellem de fire byer Klemensker, Aarsballe, Rø og Nyker.

Projektet startede som et borgerinitiativ i Firkløverklyngen i 2019. Projektet er udviklet på baggrund af en borgerundersøgelser og en grundig borgerinddragelsesproces. En lokal styregruppe har i samarbejde med de lokale lodsejere og Bornholms Regionskommune nøje udvalgt de mødesteder, som projektet består af.

Projektet er et områdefornyelsesprojekt støttet af både Realdania og Lokale- og Anlægsfonden og med BRK som bygherre. Matters Arkitekter har, i samarbejde med den lokale styregruppe, BRK, repræsentanter fra fondene og borgerne i klyngen, udarbejdet projektets nedslag.

Klyngens vision med projektet er at styrke klyngens sammenhængskraft både fysisk og socialt. Overordnet er målet at øge velvære og sammenhold i klyngen gennem at give flere muligheder for et aktivt natur- og friluftsliv. Konkret er ønsket at motivere alle aldersgrupper til oftere at benytte de mange muligheder der er i klyngen for naturoplevelser og friluftsliv ved at skabe steder og stier der kan:

- byde på nye oplevelser i den særegne natur,
- inspirere til udendørs fællesskaber og - aktiviteter, og
- give flere en god anledning til at lege, bevæge sig og opholde sig i det fri.

Konceptet og hovedgrebet i projektet består i at skabe en rute, der forbinder Højlandets fire byer, så beboerne på en tryk og smuk rute aktivt kan bevæge sig mellem byerne og ud i naturen. Ruten er nøje placeret, så der skabes en tur gennem Klyngens fire levende byer og gennem varierede landskaber - fra de

åbne, store kulturhistoriske landskaber, til de små kuperede, snoede veje gennem tæt, stille, fredet skov, til dramatisk klippelandskab og gamle jernbanespor. De nye mødesteder er placeret langs ruten og er udvalgt med fokus på at fremhæve de særegne kvaliteter Højlandet har at byde på. Målet er at favne de kulturhistoriske og landskabelige værdier i Højlandet og gøre dem tilgængelige for alle Klyngens beboere.

Stedet – begrundelse for placering af bro

Platformen og broen er placeret i en lille lysning ved Årsballemosen. De lokale beboere har udpeget stedet for styregruppen. De tager hen til lysningen ved mosen via stien, som starter ved vejen, og går gennem skoven. De bruger stedet som pausested og madpakke-sted. En platform i forskellige niveauer med tilhørende fiskebro vil understøtte stedets iboende kvaliteter og de funktioner, som de lokale beboere allerede bruger stedet til.

Platformens placering giver mulighed for at få en god variation af views til den omkringliggende skov og mose, samtidig med at solens stråler rammer stedet det meste af dagen. Idéen er at skabe et sted, med fire forskellige zoner, der hver er retningsgivende i sin form og derfor opfordrer til forskellige brug af stedet. Den største platform henvender sig både til viewet ned langs mosen på den ene side, mens den anden side peger direkte mod syd og solen. På modsatte side skabes en zone, hvor arkitekturen opfordrer til at man læner sig tilbage og nyder udsigten til trækroneerne, mens der på ankomstsiden skabes en zone til madpakkespisning og det nære fællesskab. Selve platformen er trukket 2 meter tilbage fra bræmmen, så fiskebroen giver besøgere mulighed for at komme helt tæt på vandet og bruge fiskegrej, som de kan låne i Aarsballe Medborgerhus.

Platformen og broen er den del af et uformelt stiforløb og vil udgøre en destination for besøgere og vandrere på Højlyngsstien, samt et udflugtssted for de lokale beboere i Årsballe. Visionen er at Årsballe medborgerhus skal fungere som et naturhus, der kan tilbyde forskellige naturoplevelser og faciliteter til lokale og besøgere udefra. De kan bruge medborgerhuset som base for udflugter i nærområdet, heriblandt til Fuglemosen. Der har været dialog med ejeren af nabogrunden og der arbejdes pt. på at formalisere den offentlige tilgængelige adgang til platformen fra landevejen i form af en trampesti over matrikel 175gp og 175 hq.

Fakta om det ansøgte projekt

- Broen bliver opført sammen med en siddeplatform.
- Broen har et areal på 10 m².
- Broen er 1,5 m bred og går ca. 3 meter ud i vandet.
- Broen er opført i træ på en hævet søjlekonstruktion i træ eller metal.
- Platformen, som kobles til broen, er hævet ca. 300 mm over terræn. Broen er hævet ca. 700 mm over vandoverfladen.
- Broens konstruktion opføres i stål og træ. Overfladen udføres i ubehandlet træ, som med tiden vil patinere og blive gråt. Der bruges ikke trykimprægneret træ til konstruktionen.

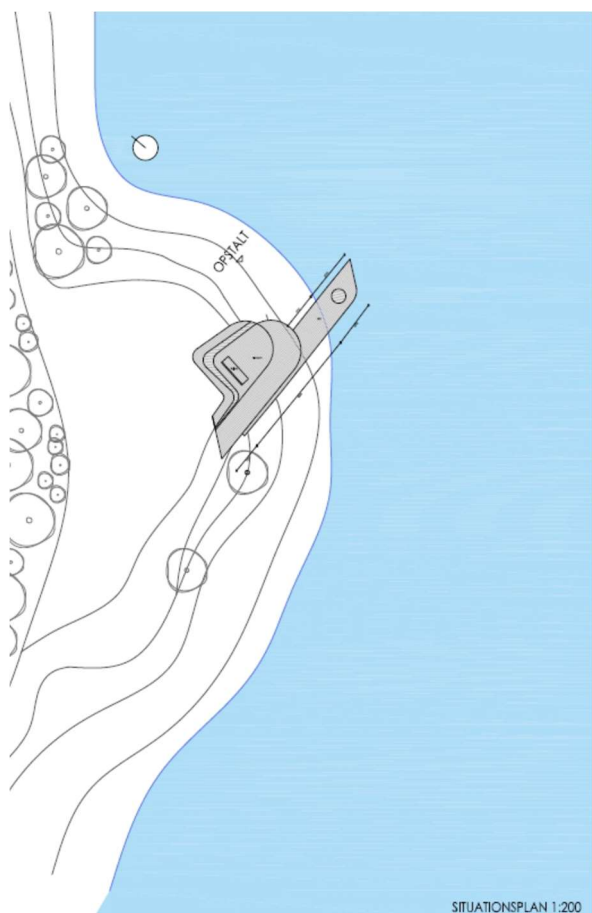
Broen vil blive opført i perioden maj-juli 2024.

Her følger en situationsplan og en plantegning for hele projektet:

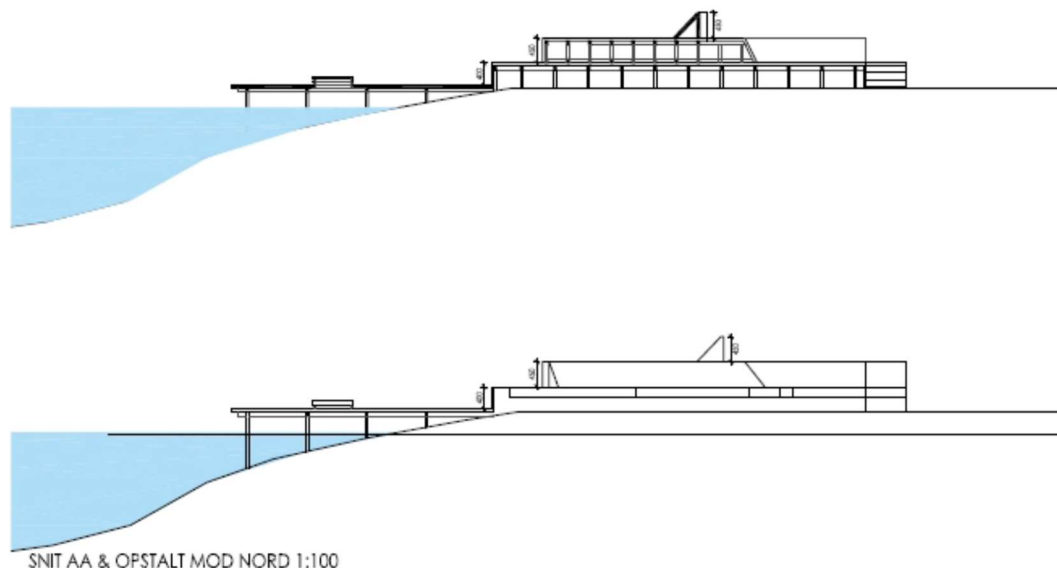
Figur 2: Situationsplan af hele projektet (Ansøgningsmaterialet).

Her ses en plantegning af platformen og broen:

Figur 3: Plantegning af platform og bro (Ansøgningsmaterialet).

Her følger en oversigt over snit og opstalt:

Figur 4: Snit og opstalt (Ansøgningsmaterialet).

Naturbeskyttelsesloven

Søen 'Årsballemosen' er omfattet af § 3 i naturbeskyttelsesloven som beskyttet sø.

Det følger af naturbeskyttelseslovens § 3, stk. 1, at der ikke må foretages ændringer i tilstanden af naturlige søer med et areal på over 100 m². Efter naturbeskyttelseslovens § 65, stk. 3, kan der i særlige tilfælde meddeles dispensation fra forbuddet i § 3. Bornholms Regionskommune har i en dispensation den 22. april 2024 afgjort, at der kan gives dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3 til etablering af broen.

Vandløbsloven

Ifølge § 47 i vandløbsloven må broer, overkørsler eller lignende ikke anlægges eller ændres uden vandløbsmyndighedens godkendelse. Der er nærmere redegjort for dette i Bekendtgørelse om vandløbsregulering- og restaurering, hvis regler om broer fremgår af kapitel 4-5 og kapitel 8.

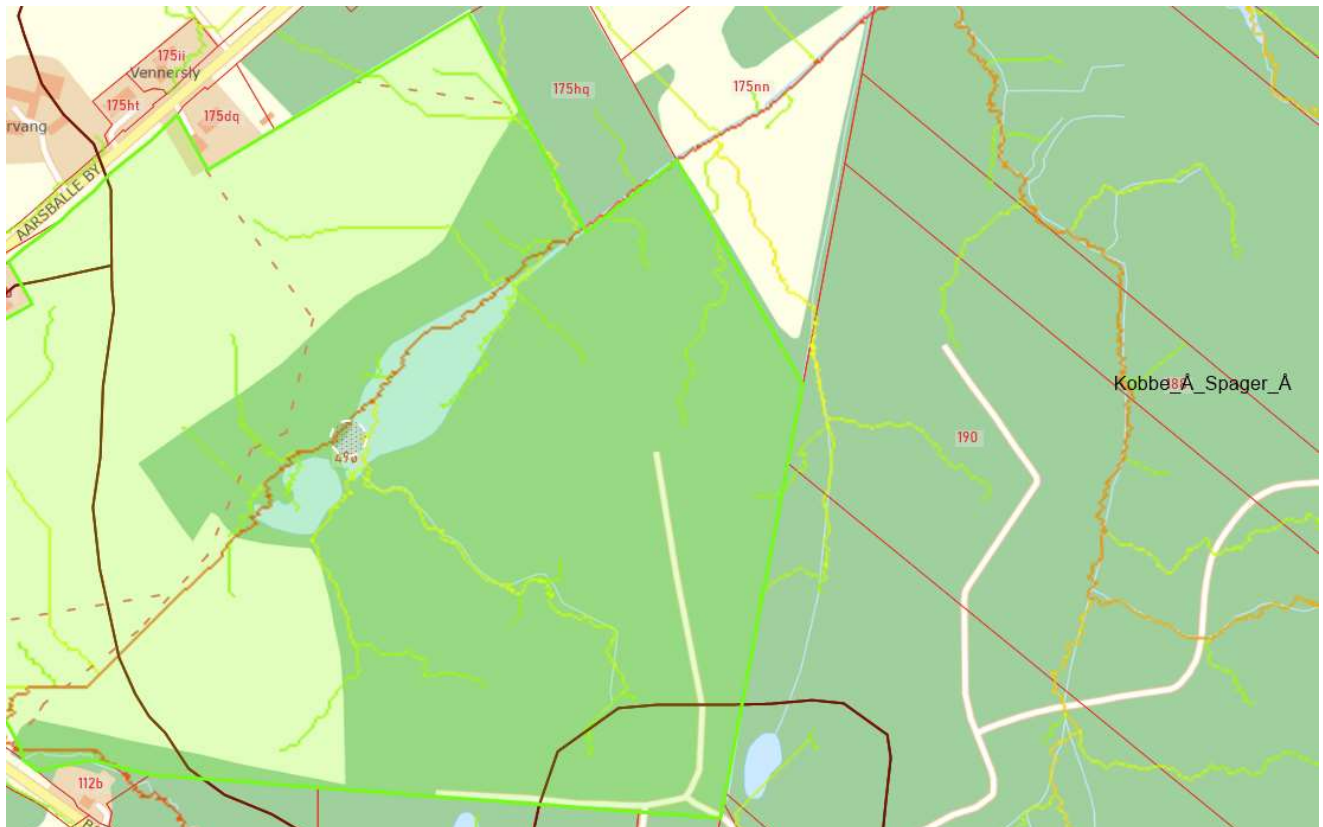
Søer er omfattet af vandløbslovens § 2. Loven finder kun anvendelse på vandløb, hvis tilstedeværelse og vedligehold flere end en enkelt har interesse i, jf. § 2, stk. 2.

Vurdering

Bornholms Regionskommune har vurderet, at det ansøgte kræver en godkendelse jf. vandløbslovens § 47.

Ifølge kommunens kort, ledes der vand til søen fra et åbent vandløb syd for søen. Hertil kan der være en tilledning af drænvand. Søen afvander gennem et åbent vandløb, der afvander mod nordøst. Årsballemosen opfylder dermed betingelserne i § 2, stk. 2, da der er til- og fraledende vandløb, som strækker sig ud over mange ejendomme. Søens tilstedeværelse og vedligehold har dermed flere end en enkelt interesse.

På følgende kort fremgår det, hvilke vandløb (åbne og rørlagte), der leder til Årsballemosen og fra denne. Vandløb fremgår med lyseblå streger. Dræn med røde stiplede streger. Vandløbsoplandet fremgår med en brun streg. Vandets naturlige strømningsveje fremgår med grønne-gule og orange streger:

Figur 5: Matrikelkortet viser de vandløb og naturlige strømningsveje, som leder til- og fra Årsballemosen (Kortinfo: Se forklaring i tekst).

Bornholms Regionskommune har foretaget en konkret vurdering af det ansøgte og har vurderet, at der kan gives tilladelse til at etablere broen begrundet i følgende forhold:

- Broen vurderes med sin begrænsede bredde og længde ikke at påvirke afstrømningen fra søen. Broen vurderes heller ikke at medføre afvandingsmæssige konsekvenser.
- Broen vurderes ikke at medføre en forringelse af søen eller at påvirke nedstrøms målsatte vandområder negativt. Se uddybende begrundelse herunder.

I vurderingen af projektet er der set på de forhold, som berører Årsballemosen og nedstrøms vandløb under arbejdets udførelse og hvordan projektet påvirker søen og nedstrøms vandområder efterfølgende.

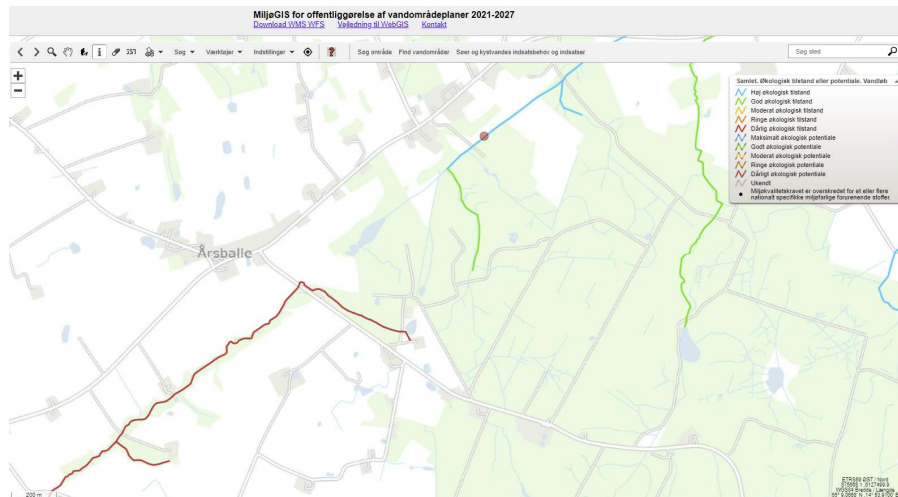
Afvandings- og afstrømningsmæssige konsekvenser

Broen etableres på brinken mod nord. Broen er 1,5 m bred og går ca. 3 m ud i vandet. Broen vurderes grundet sin placering, begrænsede bredde og længde ikke at påvirke afstrømningen fra søen. Broen vurderes heller ikke at medføre afvandingsmæssige konsekvenser.

Miljømæssige konsekvenser

Årsballemosen er ikke målsat, men den afvander til Spagerå, der er målsat til god økologisk tilstand og god kemisk tilstand ifølge vandområdeplanerne 2021-2027. De målsatte del af Spagerå er 0,5 km nedstrøms projektområdet. Spagerå er registreret med samlet høj økologisk tilstand. Den kemiske tilstand er ukendt. Den høje økologiske tilstand bygger på kvalitetselementet smådyr, der er registreret som høj. Tilstanden for de øvrige kvalitetselementer er ukendt. Der er ingen fiskevandsinteresse i modtagede del af Spagerå.

Følgende kort viser det målsatte vandløb med en rød prik og den samlede økologiske tilstand ifølge MiljøGIS Vandområdeplaner 2021-2027:

Figur 6: Kort, der viser Spagerå nedstrøms Årsballemosen jf. miljøGIS Vandområdeplaner 2021-2027 (MiljøGIS Vandområdeplaner 2021-2027).

Kommunalbestyrelsen skal ved administration af lovgivningen i øvrigt forebygge forringelse af tilstanden for overfladevandområder og grundvandsforekomster og sikre, at opfyldelse af de miljømål, der er fastlagt i bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster, ikke forhindres, jf. **Indsatsbekendtgørelsens § 8.**³

Søbunden påvirkes umiddelbart af placeringen af de træ- eller stålrør, som skal bære broen, når de hamres/trykkes ned i søbunden, men da dimensionen på hvert rør er beskeden, vurderes det ikke at medføre nogen væsentlig påvirkning af søbunden. Der er stillet vilkår om, at arbejdet skal tilrettelægges, så søen og søbredden ikke påvirkes unødvendigt i forbindelse med arbejdet.

Broen vurderes med sit materialevalg ikke at tilføre uønskede stoffer til vandmiljøet. Der er stillet vilkår om, at eventuelle produkter brugt til vedligeholdelse af broen, ikke må medføre forurening af vandmiljøet.

Med afsæt i ovenstående overvejelser og forbehold, vurderes broen samlet set ikke at medføre en forringelse af søen eller at påvirke nedstrøms målsatte vandområder negativt. Projektet vurderes dermed ikke at forringe tilstanden i Årsallemosen eller i nedstrøms vandområder. Projektet vurderes ligeledes ikke at forhindre opfyldelse af de miljømål, der er fastlagt i bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster.

Bilag IV

Bornholms Regionskommune har gennemgået de tilgængelige databaser Naturbasen, Naturdata og arter.dk for registreringer af fuglearter i eller ved søen. Der er ikke i nogen af disse registreret observationer af fuglearter i/ved søen. Bornholms Regionskommune har endvidere foretaget en høring af DOF-Bornholm (Dansk Ornitologisk Forening Bornholm) om foreningens eventuelle kendskab til forekomst af fugle i/ved søen.

Foreningen oplyser, at de har observeret gråand og blishøne i søen, men at de ikke kender til, at der er registreret særlige fuglearter. Arternes status på den danske rødliste er for gråand 'livskraftig' og for blishøne 'sårbar'. Det er på baggrund heraf Bornholms Regionskommunes vurdering, at søen som helhed har en naturbeskyttelsesmæssig interesse også som yngle- og rastested for fugle, men at den ikke har en særlig naturbeskyttelsesmæssig interesse, idet der ikke er registreret nogen særligt sjældne eller truede fugle i/ved søen.

Broen er placeret i en del af søen, som i forvejen er tæt på den rekreative sti. Der ser dog ikke ud til at være et stort slid på området, og således er den menneskelige aktivitet i området i forvejen formodentlig begrænset. Placeringen af en platform og en bro som en del af et stisystem vil formodentlig betyde, at området vil blive mere benyttet også til ophold. Broen placeres imidlertid ikke i et område med rørskov, hvor blishønen typisk

³ [BEK nr 797 af 13/06/2023.](#)

placerer sin rede. Broen etableres som en ganske kort (ca. 3 m ud i vandet) og smal (ca. 1,5 m bred) bro. Der stilles vilkår om, at der ikke på broen placeres bænke, parasoller eller andet, som kan invitere til længere ophold eller i sig selv virke forstyrrende.

Bornholms Regionskommune har på baggrund af ovenstående vurderet, at placeringen af broen ikke sker på et sted med en særlig naturbeskyttelsesmæssig interesse, og at der med broens beskedne udstrækning og de stillede vilkår ikke vil ske en væsentlig påvirkning og forstyrrelse af søen og de tilknyttede arter.

Natura 2000

Broen er beliggende i Natura 2000-område nr. 186 Almindingen, Ølene og Paradisbakkerne. På udpegningsgrundlaget for området er en række naturtyper, arter og fugle. Søen er ikke kortlagt som en habitatnaturtype. Den nærmeste kortlagte habitatnaturtype er et areal med elle-askeskov, som er beliggende på den modsatte side af søen.

Det er kommunens vurdering, at etablering og brug af broen ikke påvirker den kortlagte habitatnaturtype, idet broen kun vurderes at have en lokal påvirkning, hvor den etableres. Der er ikke kortlagt arter eller mulige levesteder for arter på udpegningsgrundlaget i eller i umiddelbar nærhed af søen. Som beskrevet tidligere har Bornholms Regionskommune kun kendskab til, at der er registreret arterne gråand og blishøne i søen. Ingen af disse er på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området. Det er på baggrund heraf Bornholms Regionskommunes vurdering, at det ansøgte ikke medfører nogen væsentlig påvirkning af Natura 2000-områder og de naturtyper og arter, som er på udpegningsgrundlaget for området.

På baggrund af ovenstående er det kommunens samlede vurdering, at der kan gives tilladelse til jf. vandløbslovens § 47 til etablering af en bro i søen 'Årsballemeden' som ansøgt.

Parter i sagen

Følgende naboer er informeret om arbejdet og er blevet hørt i processen:

Matr. og ejerlav	Ejer
49ø, Klemensker	Kim Adolfsten Larsen, Stavsdalvej 70, 3760 Gudhjem

Partshøring

Projektforslaget har været fremlagt for offentligheden i perioden 27. februar 2024 -23. april 2024.

Projektforslaget har også været sendt i partshøring og fremlagt for berørte myndigheder i samme periode.

Miljøscreening

Vandløbsreguleringsprojekter er omfattet af Miljøvurderingslovens bilag 2, punkt 10f og skal derfor normalt underlægges en miljøscreening. Bornholms Regionskommune har vurderet, at projektet ikke er omfattet af miljøvurderingslovens bilag 1 eller 2, og at projektet derfor hverken skal undergå screening for miljøvurderingspligt eller miljøvurdering. Det begrundet med følgende: "*Det konkrete projekt berører ikke direkte vandløbet, og Bornholms Regionskommune vurderer, at broens udstrækning i vandet ikke kan få fysisk indflydelse på vandløbet, og dermed ikke kan betragtes som en regulering. Det vurderes desuden at materialerne, der vil blive anvendt ikke får betydning for vandløbets kemiske tilstand*".

Offentliggørelse af afgørelse

Afgørelsen er offentliggjort på Bornholms Regionskommunes hjemmeside. Den er sendt til ansøger og relevante parter samt til klageberettigede foreninger og organisationer jf. vandløbslovens § 84.

Klage

Kommunens afgørelse kan påklages til Miljø- og Fødevarerklagenævnet efter bestemmelserne i vandløbslovens kapitel 16. Regler for klage fremgår af vedlagte klagevejledning:

KLAGEVEJLEDNING

Afgørelser efter vandløbslovens kan påklages af:

- Den, afgørelsen er rettet til.
- Enhver, der må antages at have en individuel, væsentlig interesse i sagens udfald.
- En berørt nationalparkfond oprettet efter lov om nationalparker.
- Lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen.
- Landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø.
- Landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Klagefrist

Klagefristen udløber 4 uger efter at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra offentliggørelsen uanset tidspunktet for eventuel individuel underretning. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller helligdag, forlænges klagefristen til den følgende hverdag.

Klagefristen udløber den: **11. juli 2024.**

Indgivelse af klage via klageportal

En klage skal indgives skriftligt. Du går ind på [Nævnenes Hus](#), hvor du skal logge på med mitID. Klik på Miljø og Energi, Miljø- og Fødevarerklagenævnet. På nævnenes hus findes der en vejledning om anvendelse af Klageportalen. Klagen sendes gennem klageportalen til Bornholms Regionskommune. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i Klageportalen.

Om betaling til miljø- og Fødevarerklagenævnet

Når du klager, skal du betale et gebyr. Gebyrets størrelse afhænger af, om klagen kommer fra en borger eller en virksomhed/organisation. Privatpersoner skal betale et gebyr på 900 kr. Virksomheder og organisationer skal betale et gebyr på 1.800 kr. Du betaler gebyret med betalingskort.

Miljø- og Fødevarerklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Det er muligt at blive fritaget for at bruge Klageportalen ved at sende en begrundet anmodning til Bornholms Regionskommune med påført sagsnummer i emnefeltet til Bornholms Regionskommune, Skovløkken 4, 3770 Allinge. Anmodningen videresendes herefter til Miljø- og Fødevarerklagenævnet, som afgør, om den kan imødekommes.

Opsættende virkning

En rettidig klage har opsættende virkning medmindre Miljø- og Fødevarerklagenævnet bestemmer andet. Hvis udnyttelse af en tilladelse eller godkendelse forudsætter udførelse af anlægsarbejder, må sådanne arbejder ikke påbegyndes før klagefristens udløb, eller, hvis der er klaget over afgørelsen, før Miljø- og Fødevarerklagenævnets afgørelse foreligger. Vandløbsmyndigheden kan dog meddele tilladelse til påbegyndelse af anlægsarbejder i sager vedr. broer, overkørsler og krydsning af vandløb eller lignende uanset om vandløbsmyndighedens afgørelse påklages, når sagen angår foranstaltninger, der ikke skønnes at have væsentlig indflydelse på vandløbets afstrømningsmæssige eller miljømæssige forhold.

Du kan som udgangspunkt ikke klage over nævnets afgørelser til anden administrativ myndighed. Hvis du er utilfreds med nævnets afgørelse, kan du indbringe sagen for domstolene. Uanset om der anlægges retssag, er man forpligtet til at rette sig efter Miljø- og Fødevarerklagenævnets afgørelse, indtil domstolen måtte bestemme andet.

Orientering om indkomne klager

Bornholms Regionskommune vil straks efter klagefristens udløb underrette den, der har fået tilladelsen eller godkendelsen, om en eventuel indgivet klage og om klagens opsættende virkning. Vandløbsmyndigheden skal staks underrette den, der har fået tilladelsen eller godkendelsen, om at afgørelsen er påklaget.

Venlig hilsen

Tine Kent Egedal
Vandløbsmedarbejder

Følgende klageberettigede er orienteret om afgørelsen:

Danmarks Naturfredningsforening/Danmarks Naturfredningsforening, Lokalkomité Bornholm
Dansk Ornitologisk Forening/Dansk Ornitologisk Forening, Lokalafdeling Bornholm
Friluftsrådet/Friluftsrådet, Lokalafdeling Bornholm
Vandpleje Bornholm
Sportsfiskerforbundet